

- 9 SEP 1992

**FUNCTIONAL AND BIOCHEMICAL RESPONSES
TO ZINC AND/OR VITAMIN A SUPPLEMENTATION
IN SCHOOL CHILDREN OF NORTHEAST THAILAND**

SOMSRI CHAROENKIATKUL

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTORAL OF SCIENCE
(NUTRITION)**

<p>อธิบดีมหาวิทยาลัย</p> <p>๑๓</p> <p><i>Somsri Charoenkiatkul</i></p>

IN

FACULTY OF GRADUATE STUDIES

MAHIDOL UNIVERSITY

1992

19560

ชื่อวิทยานิพนธ์   การตอบสนองด้านการทำงานและด้านชีวเคมีต่อการเสริมธาตุสังกะสี และ/หรือ
 วิตามินเอในเด็กวัยเรียนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

ผู้วิจัย   สมศรี เจริญเกียรติกุล

ปริญญา   วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (โภชนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

                                  ไกรสิทธิ์ ดันดีศิริรินทร์, M.D., Ph.D.

                                  สาคร ธนมิตร, M.D., D.Sc.

                                  ประหยัด โกมารทัต, Ph.D.

วันที่สำเร็จการศึกษา   11 มิถุนายน พ.ศ. 2535

บทคัดย่อ

การขาดวิตามินเอ ไม่จัดเป็นปัญหาโภชนาการที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบันเนื่องจากไม่พบอาการขาดอย่างรุนแรงแต่พบภาวะวิตามินเอที่ต่ำกว่าปกติโดยไม่แสดงอาการทางคลินิก จากการศึกษาวิจัยเด็กในชนบททางภาคอีสานของไทยเมื่อเร็ววัน พบว่าเด็กเหล่านี้ยังได้รับอาหารที่มีวิตามินเอและธาตุสังกะสีไม่เพียงพอตามความต้องการและปรากฏว่าประมาณร้อยละ 25 ของเด็กเหล่านี้มีระดับวิตามินเอและธาตุสังกะสีในเลือดต่ำกว่าปกติ และน่าจะได้รับประโยชน์จากการเสริมสารอาหารทั้งสองดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะผลการตอบสนองทางด้านชีวเคมีและการทำงานต่อการเสริมธาตุสังกะสีและ/หรือวิตามินเอในเด็กวัยเรียนที่มีระดับของสารอาหารทั้งสองตัวนี้ในเลือดต่ำกว่าปกติ และจากการศึกษาที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าการเสริมวิตามินเอหรือธาตุสังกะสีมีผลต่อภาวะโภชนาการของธาตุเหล็ก การศึกษาครั้งนี้จึงถึงผลกระทบของการเสริมสารอาหารดังกล่าวต่อตัวชี้วัดภาวะของเหล็กด้วย

การศึกษาทำในเด็กนักเรียนอายุ 6-12 ปี จำนวน 133 คน ที่อำเภอพนา จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระดับธาตุสังกะสี (<11.5 umol/L) และวิตามินเอ (<1.05 umol/L) ในเลือดต่ำกว่าปกติ โดยแบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่มตามระดับธาตุสังกะสีและวิตามินเอในเลือด, เพศและอายุ ให้ได้รับการเสริมธาตุสังกะสี (25 มก/วัน), วิตามินเอ (1500 RE/วัน), ธาตุสังกะสีและวิตามินเอหรือ Placebo (กลุ่มเปรียบเทียบ) ทุกวันเรียนเป็นเวลา 6 เดือน ผลการศึกษาพบว่าการตอบสนองทางด้านชีวเคมีต่อการเสริมธาตุสังกะสีและ/หรือวิตามินเอเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังการเสริม เด็กเกือบทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้มีวิตามินเอสะสมในระดับเพียงพอ ผลของการตอบสนองด้านการทำงานที่น่าสนใจคือการเสริมธาตุสังกะสีช่วยทำให้การมองเห็นในแสงสลัวดีขึ้น นอกจากนั้นธาตุสังกะสียังช่วยส่งเสริมการทำงานของวิตามินเอเพื่อรักษาสภาพของเซลล์เยื่อบุตาขาวให้เป็นปกติ สำหรับตัวชี้วัดภาวะโภชนาการของธาตุเหล็ก (Hct, Hb, ferritin) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด จากผลการศึกษาทั้งหมด เสนอแนะได้ว่าการเสริมธาตุสังกะสีและ/หรือวิตามินเอในปริมาณที่ใกล้เคียงกับความต้องการในแต่ละวันของเด็กที่มีภาวะโภชนาการของสารอาหารทั้งสองตัวนี้ต่ำกว่าปกติ ช่วยให้การตอบสนองด้านการทำงานเป็นปกติขึ้น

Thesis Title	Functional and Biochemical Responses to Zinc and/or Vitamin A Supplementation in School Children of Northeast Thailand
Name	Somsri Charoenkiatkul
Degree	Doctor of Science (Nutrition)
Thesis Supervisory Committee	Kraisid Tontisirin, M.D., Ph.D. Sakorn Dhanamitta, M.D., D.Sc. Prayad Komaratat, Ph.D.
Date of Graduation	11 June B.E. 2535 (1992)

ABSTRACT

Vitamin A deficiency is not a major nutritional problem in Thailand but still exists in a subclinical level especially in young children. Evidences are accumulating that zinc deficiency in Thai children also exists in a marginal stage. Recent surveys in the Northeast region revealed an inadequate intake of both vitamin A and zinc. In addition, biochemical evidence indicated that approximately 25% of the school children in this region had suboptimal zinc and vitamin A status and may benefit from supplementation. Therefore, this study aimed to evaluate the impact of zinc and/or vitamin A supplementation on the biochemical and functional parameters of both nutrients. Since supplementation of vitamin A or zinc had been shown previously to affect iron nutriture, the study also determined certain iron parameters following the intervention trial.

One hundred and thirty-three children, 6-12 years old, with low plasma zinc

(<11.5 μ mol/L) and vitamin A (<1.05 μ mol/L) concentrations participated in a double-blind study. They were randomized based on plasma zinc and vitamin A, age and sex to receive supplements containing either zinc (25 mg/d), vitamin A (1500 RE/d), a combination of zinc and vitamin A or placebo every school day for 6 months. Biochemical parameters of vitamin A and zinc status increased significantly following supplementation. Almost all children had adequate vitamin A liver stores. Zinc supplementation resulted in improvement of the time to restore vision in dim light. In addition, vitamin A and zinc synergistically normalized the epithelial tissue of the conjunctiva. Supplementation of zinc and/or vitamin A in this study appeared to have no apparent effect on iron indices (Hct, Hb, ferritin). These results suggested that functional improvement of children with suboptimal zinc and vitamin A status can be accomplished by supplementation with the amount close to those recommended (<2 RDA) in the daily diet.